

Forskare: Natoutredningen är oprofessionell och tendentiös

Mitt bland alla konstigheter förmedlar Natoutredaren Krister Bringéus emellanåt en och annan klarsynt iakttagelse. Han påpekar att ett isolerat ryskt angrepp mot Sverige måste betecknas som uteslutet. Men därmed har han ju ryckt undan mattan för argumenten för ett svenskt Natomedlemskap, skriver professor emeritus Lennart Palm.

28 sep, 2016 Svenska dagbladet/Debatt

Tidnigens text under bild. Europas största militärbas, Bondsteel, har anlagts i Kosovo, en stat som skapats med militär hjälp utifrån och utan några folkomröstningar à la Krim, skriver Lennart Palm. Foto: Visar Kryeziu/AP

DEBATT | NATO

Ett grundproblem är att Bringéus oreflekterat har övertagit Natos självbild. Ambassadör Krister Bringéus utredning ”Säkerhet i en ny tid” har gett nytt bränsle till Natodebatten. Hans slutsatser är visserligen inte entydiga, men det lutar ändå åt att ett Natomedlemskap skulle gagna freden i vår del av världen. Anhängarna av ett svenskt medlemskap har ivrigt åberopat (vissa av) Bringéus resonemang till stöd för sin ståndpunkt. Dessvärre är utredningen oprofessionell och tendentiös, i hög grad präglad av slapp tyckande och bristande omvärldsanalys. Den kan inte tjäna som underlag för Sveriges säkerhetspolitiska vägval.

Ett grundproblem är att Bringéus oreflekterat har övertagit Natos självbild, liksom dess skeva och onyanserade syn på Ryssland. Att Nato alltid har ädla avsikter är för Bringéus lika självklart som att Ryssland aldrig har det. Minst sagt dubiös historiskrivning om Natos ingripanden i Balkankrigen, Afghanistan, Libyen etc. Bringéus mörkar att Nato fungerar som ett redskap för USA:s geopolitiska strävanden och att alliansens expansion i österut från 90-talet, i strid mot givna löften till Gorbatsjov, från rysk synpunkt ofelbart måste tolkas som en aggressiv strategi för att inringa Ryssland militärt. Sveriges anslutning till en sådan allians kan inte gärna bidra till den avspänning och nedrustning i Östersjöområdet som ligger i vårt lands intresse. Enligt Bringéus är samarbetet med USA numera en grundbult i svensk utrikespolitik. Men han förklarar inte varför, inte heller förklarar han på vilket sätt den väl beprövade alliansfriheten, som framgångsrikt bidragit till Sveriges långvariga fred, skulle vara föråldrad.

Logiska kullerbyttor om folkrätten. Bringéus drar enorma växlar på ryssarnas folkrättsbrott i förhållande till Ukraina, främst införlivandet av Krim 2014. Men varför vill han då att Sverige skall gå in i en militärallians ledd av USA, som i decennier regelmässigt kränkt folkrätten runtom i världen? Om vi nöjer oss med att börja historieskrivningen med 1990-talet har vi inblandningen i Jugoslaviens sönderfall, där man utan någon som helst laglig rätt anlagt Europas största militärbas, Bondsteel, i Kosovo, en stat som skapats med militär hjälp utifrån och utan några folkomröstningar à la Krim. Utöver brotten mot FN-stadgan i Jugoslavien torpedades här också 1975 års Helsingforsavtals stadgande om respekt för alla europeiska staters gränser. Vår tids grövsta folkrättsbrott var dock 2003 års anfall från USA och ledande Natoländer på Irak, ett anfall, motiverat av lögn, helt utan FN-stöd som krävt hundratusentals dödsoffer och statens upplösning. Attacken på Libyen 2011, där ett FN-mandat om en flygförbudszon förvandlades till ett anfallskrig, är ännu en grov förbrytelse. Där stod Norge för större delen av bombningarna och Sverige för hälften av målidentifieringen, resultat: ännu en sönderslagen stat. För dagen krigar Natoländer i Syrien åter utan FN-mandat och trots den lagliga syriska regeringens protester. Här har man sått fröet till IS, terrorismen och de enorma flyktingströmmarna.

Natos strategi innefattar kärnvapen där förstaslag inte utesluts. Ett medlemskap i Nato skulle innebära att också Sverige ansluter sig till denna doktrin. Redan världssavtalet underlättar införandet av kärnvapen i landet, bland annat genom ökad Natonärvaro med överflygningar och hamntrafik. Som bekant uppger aldrig USA om dess fartyg har kärnvapen ombord eller inte. Bringéus förklarar inte hur det kan ligga i Sveriges säkerhetspolitiska intresse att kärnvapen, en uppenbar fara för mänsklighetens framtid, får ytterligare spridning genom en svensk Natoanslutning. Han förklarar inte fördelen med att Ryssland tvingas oroa sig över ett eventuellt framtida kärnvapenangrepp också från Sverige.

Genom åren har Nato accepterat flera diktaturer som medlemmar, vi minns juntornas Grekland och det nära samarbetet med Franco-Spanien. Här har vi också problemet Turkiet. Ligger det verkligen i Sveriges intresse att bli vapenbroder med den auktoritära och oberäknelige Erdogan, ledare för ett av Natos viktigaste medlemsländer? Ökar Sveriges säkerhet av en allians med Turkiet, djupt involverad i Mellanösterns säkerhetspolitiska häxkittel? Skall Sverige förpliktiga sig att försvara detta land? Nästan alla människor begriper att svaret på den frågan är nej. Men Bringéus begriper det inte.

Som framgått vet vi att viktiga Natoländer flitigt bedrivit olagliga krig runtom i

världen. Hittills har det mest varit mot militärt svaga länder. Men ponera att ett krig bryter ut mellan USA och Kina. Ett sådant kommer tveklöst att i väst beskrivas som att det är Kina som är angriparen. Kan USA då kräva att Natoavtalets paragraf 5 utlöses och hela Nato måste ställa upp på USA:s sida i kriget?

Mitt bland alla konstigheter förmedlar Bringéus emellanåt en och annan klarsynt iakttagelse. Han påpekar att ett isolerat ryskt angrepp mot Sverige måste betecknas som uteslutet. Men därmed har han ju ryckt undan mattan för argumenten för ett svenskt Natomedlemskap. Inget ryskt hot existerar följaktligen, åtminstone inte så länge Sverige undviker att ansluta sig till andra länders militärstrategiska strävanden i förhållande till Ryssland.

Lennart Palm

fil dr, seniorprofessor
institutionen för historiska studier
Göteborgs universitet